

KDP – Prevence a léčba dekubitů

Klinický souhrn

Adoptovaný doporučený postup

Adoptovaný doporučený postup European Pressure Ulcer Advisory Panel, National Pressure Injury Advisory Panel and Pan Pacific Pressure Injury Alliance. Prevention and Treatment of Pressure Ulcers/Injuries: Clinical Practice Guideline. The International Guideline. Emily Haesler (Ed.). EPUAP/NPIAP/PPPIA: 2019.

Autoři: prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D. (garant); PhDr. Mgr. Michaela Hofštetrová
(pracovní tým) Knotková; MUDr. Alica Hokynková, Ph.D.; Mgr. Nina Müllerová; Mgr. Alice Strnadová, MBA; MUDr. Jan Stryja, Ph.D.; MUDr. Petr Šín, Ph.D.; MUDr. Lia Vašíčková, Ph.D.

(překlad) Mgr. Bc. Daniela Antony; Mgr. Eva Staňková; Mgr. Lenka Stehlíková
(metodický tým) PhDr. Petra Búřilová, BBA; Ing. Mgr. Tereza Vrbová, Ph.D.

Verze: 3.0
Datum: 09. 06. 2021

Úvod

UPOZORNĚNÍ:

TENTO MATERIÁL JE KLINICKÝM SOUHRNEM KLINICKÉHO DOPORUČENÉHO POSTUPU, KTERÝ MÁ SLOUŽIT ZDRAVOTNÍKŮM JAKO PODKLAD PRO RYCHLÉ KLINICKÉ ROZHODOVÁNÍ. VŠECHNA DOPORUČENÍ JSOU VYTVOŘENA NA ZÁKLADĚ NEJLEPŠÍCH DOSTUPNÝCH VĚDECKÝCH DŮKAZŮ V DANÉM ČASE PODLE [NÁRODNÍ METODIKY TVORBY KDP](#). Kompletní klinický doporučený postup pro Prevenci a léčbu dekubitů je dostupný na: <https://kdp.uzis.cz/res/guideline/33-dekubity-final.pdf>

Dekubity představují častý zdravotní problém, který se vyskytuje po celém světě. Jedná se o bolestivou, nákladnou a často zbytečnou komplikaci, kterou je ohroženo mnoho pacientů.

Prevalence dekubitů v prostředí zdravotní péče na celém světě se pohybuje od 0 % do 72,5 %, přičemž jsou pozorovány značné rozdíly mezi různými typy zeměpisného a klinického prostředí. Z nedávno provedeného systematického přehledu vyplývá, že globální bodová prevalence dekubitů v nemocnicích s akutní péčí činí 14,8 % a intervalová prevalence 11,6 %, s průměrným výskytem 6,3 %. Zdá se, že během posledních dvaceti let dochází v akutní péči obecně k postupnému a trvalému úbytku prevalence dekubitů, částečně díky většímu zaměření mezinárodní politiky v oblasti zdraví na prevenci dekubitů. Míra prevalence a výskytu je obecně vyšší u specifických skupin, kterým hrozí zvýšené riziko. Jsou to například pacienti, kterým je poskytována paliativní péče, pacienti s poraněním míchy, novorozenci a děti, i pacienti, kterým je poskytována intenzivní péče. Ačkoli přímému porovnání studií prevalence brání použití různých metodik a různé klinické souvislosti, z dosavadních poznatků vyplývá, že dekubity představují zdravotní problém, který se běžně vyskytuje v celém světě.

Pro pacienty i jejich pečovatele představují dekubity hlavní zátěž onemocnění a znamenají snížení kvality života. V řadě studií je zdokumentována zvýšená morbidita a mortalita spojená se vznikem dekubitů u hospitalizovaných osob. U osob, u kterých se vyvine dekubitus, je délka pobytu v nemocnici, míra opětovného přijetí do nemocnice a finanční náklady na péči vyšší než u osob, u kterých dekubitus nevznikne. Dále osobní zátěž spojená s chronickou ránou znamená bolest a nepříjemné pocity, též stres, úzkost a depresi, úbytek soběstačnosti, bezpečnosti a duševní pohody i fungování ve společnosti. Navíc jedinci, u nichž dekubitus hrozí nebo kteří ho již mají, označují bolest za jeden z nejzávažnějších problémů.

Dekubity významně zvyšují náklady na hospitalizaci. O nákladech na léčbu dekubitů však není dostatek spolehlivých údajů. Dostupné poznatky zahrnují ekonomické zprávy z oblasti zdravotnictví, ve kterých jsou použity různé metodologie a měny a které představují náklady spojené s péčí v různém klinickém prostředí, v různých zeměpisných oblastech a v různých systémech zdravotní péče. Odhaduje se, že v USA se náklady na léčbu dekubitů každoročně blíží částce 11,6 miliard dolarů (USD, v období 2000 až 2012). Náklady na péči o jednoho pacienta se pohybovaly mezi 500 USD a 152 000 USD. V Austrálii činí průměrná délka pobytu v nemocnici z důvodu dekubitů 4,3 dne, při nákladech 699 až 840 dolarů (AUD) na den pobytu v nemocnici, což znamená průměrné náklady na nemocniční péči o pacienta s dekubitem 3 600 AUD. Náklady na jeden dekubitus byly podobné v kanadské analýze nákladů provedené v komunitě, kde byl hlášen odhad nákladů na léčbu jednoho dekubitu ve výši 4 745 dolarů (kanadské dolary, 2013). Z údajů

hlášených v Singapuru vyplývá, že náklady na léčbu jednoho dekubitu se v závislosti na závažnosti rány pohybují mezi 4 546 a 13 138 dolary (singapurské dolary, 2016). Podle evropských ekonomických modelů činí náklady na onemocnění v souvislosti s dekubity 1,4 % výdajů na zdravotní péči v Nizozemsku nebo mezi 362 miliony a 2,8 miliardami dolarů ročně (USD, 2009). Poměrné náklady jsou vyšší ve Velké Británii (UK), kde náklady na léčbu dekubitů údajně tvoří až 4 % ročního rozpočtu na zdravotní péči. Přičteme-li komunitní náklady na zdravotní péči k nemocničním nákladům, pohltí léčba dekubitů až 2,1 miliardy z rozpočtu Národní zdravotní služby (National Health Service, NHS). Na Novém Zélandu se celkové náklady na léčbu dekubitů odhadují na 694 milionů dolarů ročně (novozélandské dolary, 2015). Ačkoli přímé porovnání není možné z důvodu rozdílů mezi hlášenými výsledky nákladů, dokládají tyto studie, že v celém světě představují dekubity vysokou ekonomickou zátěž, která se bude se stárnutím populace pravděpodobně zvyšovat.

Podrobná epidemiologická analýza, včetně zdrojů literatury, je dostupná v plné verzi KDP v kapitole 1 [zde](#).

Metodika a metodologie tvorby zdrojového KDP

Metodika je podrobně popsána v plné verzi KDP, včetně detailnějšího vysvětlení klasifikace vědeckých důkazů. Byla provedena transformace důkazů dle metodiky GRADE, viz tabulka č. 1 a č. 2.

Tabulka 1. Transformace – Síla důkazů

EPUAP	GRADE		
Síla důkazů	Úroveň důkazu	Kvalita důkazů	Vysvětlení
A	⊕⊕⊕⊕	Vysoká kvalita/high	Další výzkum velmi nepravděpodobně změní spolehlivost odhadu účinnosti.
B1	⊕⊕⊕⊖	Střední kvalita/moderate	Další výzkum pravděpodobně může mít vliv na spolehlivost odhadu účinnosti a může změnit odhad.
B2	⊕⊕⊖⊖	Nízká kvalita/low	Další výzkum velmi pravděpodobně má důležitý vliv na spolehlivost odhadu a pravděpodobně změní odhad.
C	⊕⊖⊖⊖	Velmi nízká kvalita/very low	Jakýkoliv odhad účinnosti je velmi nespolehlivý
GPS Good Practice Statement	DDP Doporučení pro Dobrou (správnou) Praxi	Jedná se o podporované intervence, založené na konsensu expertů. Aktuálně neexistuje dostatek výzkumných studií, které by podpořily využívání podporované intervence/postupu v podobě důkazů. Přesto jsou v klinické praxi tyto intervence doporučeny jako projev tzv. dobré/správné praxe, která zvyšuje kvalitu a bezpečí zdravotních služeb. ¹	

¹ V rámci plné verze KDP i Klinického souhrnu jsou na důkazech založená doporučení uváděna tučným písmem a Doporučení pro Dobrou Praxi (DDP) jsou uváděna netučně.

Tabulka 2. Transformace – Síla doporučení

EPUAP		GRADE	
Síla doporučení	Vysvětlení	Síla doporučení	Symbol
↑↑	Silné doporučení pro	Silné doporučení PRO	↑↑
↑	Slabé doporučení pro	Slabé/podmíněné doporučení PRO	↑?
↔	Nejasné doporučení	Bez doporučení	?
↓	Slabé doporučení proti	Slabé/podmíněné PROTI	↓?
↓↓	Silné doporučení proti	Silné doporučení PROTI	↓↓

Guideline (klinické) otázky/oblasti

Klinický doporučený postup se zabývá prevencí a léčbou pacientů s dekubity a zahrnuje následující klinické oblasti:

- Etiologie dekubitů.
- Prevence zahrnuje čtyři témata: riziko vzniku dekubitů a posouzení tohoto rizika, posouzení kůže a tkání a preventivní péče o kůži.
- Intervence pro prevenci a léčbu dekubitů, které jsou zaměřeny na pět oblastí péče: výživa, polohování a časná mobilizace, dekubity na patách, antidekubitní matrace/podložky a dekubity vzniklé v souvislosti s používáním zdravotnických prostředků.
- Léčba dekubitů se zabývají posuzováním a léčbou dekubitů, které již vznikly.
- Implementace doporučeného postupu do praxe se zabývají organizací a profesionálními strategiemi účinného zavádění klinických doporučení tohoto KDP.

Doporučení

1. Klinická (guideline) otázka: Rizikové faktory a posouzení rizika vzniku dekubitů

P: Všichni pacienti v riziku vzniku dekubitů

I: Identifikace specifických skupin pacientů v riziku vzniku dekubitů

C: Srovnání možností preventivních opatření

O: Snížení výskytu u dekubitů

Omezení aktivity a mobility jako rizikové faktory pro vznik dekubitů u dospělých

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Považujte jedince s omezenou mobilitou, omezenou aktivitou a vysokým potenciálem pro vznik tření a střížných sil za rizikové pro vznik dekubitů.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑

Stav kůže jako rizikový faktor pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Považujte jedince s dekubitem 1. kategorie za rizikové pro vznik dekubitu 2. nebo vyšší kategorie.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
Zvažte možný dopad existujícího dekubitu jakékoli kategorie na vývoj dalších dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?
Zvažte potenciální vliv předchozího dekubitu na vznik dalšího dekubitu.	DDP		DDP	
Zvážit možný dopad změn stavu kůže na riziko vzniku dekubitů v tlakových bodech.	DDP		DDP	
Zvážit možný dopad bolesti v tlakových bodech vzhledem k riziku vzniku dekubitů.	DDP		DDP	

Perfuze, cirkulace a oxygenace jako rizikové faktory pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zohledněte vliv diabetu mellitu na riziko vzniku dekubitů.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
Zohledněte vliv deficitů perfuze a cirkulace na riziko vzniku dekubitů.	B1	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?
Zohledněte potenciální vliv deficitu oxygenace na riziko vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Nutriční ukazatele jako rizikové faktory pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte vliv zhoršeného nutričního stavu na riziko vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Vlhkost jako rizikový faktor pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte potenciální vliv vlhkosti kůže na riziko vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?
Zvažte vliv zvýšené tělesné teploty na riziko vzniku dekubitů.	B1	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Vyšší věk jako rizikový faktor pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte potenciální vliv vyššího věku na riziko vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Smyslové vnímání jako rizikový faktor pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte potenciální vliv zhoršeného smyslového vnímání na riziko vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Krevní markery jako rizikový faktor pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte potenciální vliv výsledků laboratorních krevních testů na riziko vzniku dekubitů.	C	↔	⊕⊕⊕⊕	?

Celkový zdravotní stav a stav duševního zdraví jako rizikové faktory pro vznik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte potenciální vliv celkového zdravotního stavu a stavu duševního zdraví na riziko vzniku dekubitů.	DDP		DDP	

Další rizikové faktory pro pacienty na operačním sále

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte vliv doby, po kterou byl pacient před operací imobilní, dobu trvání operace a klasifikaci fyzického stavu Americké anesteziologické společnosti (ASA) na riziko vzniku dekubitů v souvislosti s operací.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?

Další rizikové faktory pro pacienty v intenzivní péči

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Považujte následující faktory za rizikové faktory vzniku dekubitů specifické pro populaci kriticky nemocných pacientů: 1. Doba pobytu na jednotce intenzivní péče. 2. Mechanická ventilace. 3. Použití vazopresorů. 4. Skóre akutní fyziologie a hodnocení chronického zdraví (APACHE II).	DDP		DDP	

Další rizikové faktory specifické pro novorozence a děti

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte vliv zralosti kůže, perfuze a oxygenace a přítomnosti zdravotnického prostředku na riziko vzniku dekubitů u novorozenců a dětí.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Zvažte vliv závažnosti onemocnění a doby pobytu na jednotce intenzivní péče na riziko vzniku dekubitů u novorozenců a dětí.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?

Screening a posouzení rizika vzniku dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
K identifikaci pacientů s rizikem vzniku dekubitů proveďte screening dekubitů <u>co nejdříve</u> po přijetí do zařízení zdravotnické péče a pak ho pravidelně opakujte.	DDP		DDP	
Proveďte úplné posouzení rizika vzniku dekubitů na základě výsledku screeningu po přijetí a po každé změně stavu.	DDP		DDP	
U jedinců, u kterých bylo identifikováno riziko vzniku dekubitů, vytvořte a zaveďte plán prevence dekubitů založený na stanoveném riziku.	DDP		DDP	
Při provádění posouzení rizika vzniku dekubitů: – Používejte strukturovaný postup. – Proveďte komplexní posouzení kůže. – Doplněte použití nástroje hodnocení rizika posouzením dalších rizikových faktorů. – Výsledky posouzení interpretujte na základě klinického úsudku.	DDP		DDP	

2. Klinická (guideline) otázka: Posouzení kůže a tkání

P: Preventivní opatření u pacientů v riziku vzniku dekubitů

I: Posouzení kůže, preventivní péče o kůži zaměřená na podporu integrity kůže a ochrana kůže před poškozením

C: Srovnání možností preventivních opatření

O: Snížení výskytu u dekubitů, včasná identifikace dekubitů

Proces posouzení stavu kůže a okolních tkání

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Provádějte komplexní posouzení stavu kůže a tkání u všech jedinců s rizikem vzniku dekubitů: <ul style="list-style-type: none"> – co nejdříve po příjmu/převozu do zařízení zdravotnické péče – jako součást každého posouzení rizika vzniku dekubitů – pravidelně podle stupně rizika vzniku dekubitu u daného jedince – před propuštěním ze zařízení zdravotnické péče. 	DDP		DDP	
Zkontrolujte kůži jedinců ohrožených vznikem dekubitů, zda se na ní nevyskytuje erytém.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
Pomocí metody s použitím tlaku prstu nebo metody s použitím transparentního disku odlište blednoucí erytém od neblednoucího a posuďte jeho rozsah.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Posuďte teplotu kůže a měkké tkáně.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Posuďte otok a posuďte změnu konzistence tkáně v porovnání s tkáněmi v okolí.	DDP		DDP	

Posouzení kůže a měkké tkáně u jedinců s tmavou pletí

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Při posuzování kůže jedinců s tmavou pletí zvažte posouzení teploty kůže a subepidermální vlhkosti jako důležité doplňkové strategie pro hodnocení.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?
Při posuzování kůže zvažte vhodnost provedení objektivního posouzení barvy kůže podle barevné stupnice.	B2	↔	⊕⊕⊖⊖	↑?

3. Klinická (guideline) otázka: Preventivní péče o kůži

P: Preventivní opatření a léčba dekubitů u pacientů

I: Výživa, polohování a časná mobilizace, dekubity na patách, antidekubitní matrace/podložky a dekubity vzniklé v souvislosti s používáním zdravotnických prostředků

C: Srovnání výše uvedených intervencí

O: Komplexní doporučení zaměřené na strategické zlepšování stavu výživy, a tím i snižování rizika vzniku dekubitů a/nebo urychlování hojení rány. Význam posouzení, polohování a ochrany paty pro zamezení potenciálním komplikacím. Posouzení a výběr prostředků, strategií redistribuce tlaku a ochrany kůže.

Hygiena kůže

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zaveďte režim péče o kůži, jehož součástí bude: <ul style="list-style-type: none"> – udržování čistoty a náležité hydratace kůže – čištění kůže inkontinentního pacienta bezprostředně po znečištění – nepoužívání alkalických mýdel a čisticích přípravků – ochrana kůže před vlhkostí ochranným bariérovým přípravkem 	B2	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Netřete silně kůži pacienta s rizikem vzniku dekubitu.	DDP		DDP	

Management kontinence

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U pacientů s dekubity nebo s rizikem vzniku dekubitů, kteří mají inkontinenci moči, použijte na ochranu kůže inkontinenční výrobky s velkou absorpční kapacitou.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Výživa v prevenci a léčbě dekubitů

Orientační posouzení nutričního stavu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U jedinců s rizikem vzniku dekubitů proveďte orientační posouzení nutričního stavu.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Komplexní posouzení nutričního stavu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U dospělých pacientů s rizikem vzniku dekubitu, u nichž se při orientačním posouzení nutričního stavu prokázalo riziko malnutrice, a u všech dospělých pacientů s dekubitem proveďte komplexní posouzení nutričního stavu.	B2	↑↑	⊕⊕⊖⊖	↑↑

Plánování nutriční péče

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pro pacienty s dekubitem nebo s rizikem vzniku dekubitu, kteří jsou podvyživení, nebo jim hrozí podvýživa, vytvořte a zaveďte individuální plán nutriční péče.	B2	↑↑	⊕⊕⊖⊖	↑↑

Energetický příjem a příjem bílkovin u pacientů s rizikem vzniku dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Optimalizujte energetický příjem u jedinců s rizikem vzniku dekubitů, kteří jsou podvyživení, nebo jim hrozí podvýživa.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?
Upravte příjem bílkovin u jedinců s rizikem vzniku dekubitů, kteří jsou podvyživení, nebo jim hrozí podvýživa.	DDP		DDP	

Energetický příjem a příjem bílkovin u pacientů s dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Podávejte 30 až 35 kcal/kg tělesné hmotnosti/den dospělým pacientům s dekubitem, kteří jsou podvyživení, nebo jim hrozí podvýživa.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Podávejte 1,25 až 1,5 g bílkovin/kg tělesné hmotnosti/den dospělým pacientům s dekubitem, kteří jsou podvyživení, nebo jim hrozí podvýživa.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Podávání nutričních doplňků

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pokud nelze uspokojit nutriční požadavky organismu běžným příjmem, nabídněte dospělým pacientům s rizikem vzniku dekubitů, kteří jsou zároveň podvyživení, nebo jim hrozí riziko podvýživy, kromě běžné	C	↑	⊕⊖⊖⊖	↑?

potraviny i obohacené potraviny s vysokým obsahem kalorií a bílkovin a/nebo nutriční doplňky.				
Pokud u dospělých pacientů s dekubitem, kteří jsou podvyživení, nebo u kterých hrozí riziko podvýživy, není možné uspokojit nutriční požadavky organismu běžnou stravou, nabídněte jim kromě běžné stravy i nutriční doplňky s vysokým obsahem kalorií a bílkovin.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Umělá výživa: Enterální a parenterální výživa

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pohovořte si s pacienty, kterým hrozí riziko vzniku dekubitů a kteří své nutriční požadavky nemohou uspokojit normálním příjmem potravy ani přes nutriční intervence, o přínosech a rizicích enterální nebo parenterální výživy na podporu celkového zdravotního stavu z hlediska preferencí a cílů péče.	DDP		DDP	
Pohovořte si s pacienty, kteří mají dekubity a kteří své nutriční požadavky nemohou uspokojit normálním příjmem potravy ani přes nutriční intervence, o přínosech a rizicích enterální nebo parenterální výživy na podporu léčby dekubitů z hlediska preferencí a cílů péče.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Hydratace

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Podávejte a podporujte dostatečný příjem vody/tekutin k zajištění hydratace u pacientů s dekubitem nebo rizikem vzniku dekubitu, je-li to v souladu s cíli jejich péče a klinickým stavem.	DDP		DDP	

Management výživy u novorozenců a dětí

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U novorozenců a dětí s rizikem vzniku dekubitů proveďte orientační a komplexní posouzení nutričního stavu přiměřené danému věku.	DDP		DDP	
U novorozenců a dětí s dekubity nebo s rizikem vzniku dekubitů a s nedostatečným příjmem ústy zvažte podávání obohacených potravin, nutričních doplňků vhodných pro daný věk nebo enterální či parenterální nutriční podpory.	DDP		DDP	

Polohování a časná mobilizace pacientů

Standardní polohování u všech pacientů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pokud to není kontraindikováno, polohujte všechny pacienty s dekubitem nebo s rizikem vzniku dekubitů podle individuálního harmonogramu.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Frekvence polohování

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Frekvenci polohování určete podle stupně aktivity pacienta a jeho schopnosti samostatného polohování.	B2	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Frekvenci polohování určete podle následujících faktorů pacienta: <ul style="list-style-type: none"> – odolnost kůže a tkání; – celkový zdravotní stav; – celkové cíle léčby; – pohodlí a bolest. 	DDP		DDP	
Na podporu dodržování režimů polohování zaveďte strategie připomenutí polohování.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Techniky polohování

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Polohujte pacienta tak, aby bylo dosaženo optimálního odlehčení všech kostních výčnělků a maximálního přerozdělení tlaku.	DDP		DDP	
Polohujte pacienta tak, aby došlo k odlehčení nebo přerozdělení tlaku, pomocí manuálních manipulačních technik a vybavení na snížení tření a střížných sil.	B2	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Zvažte použití kontinuálního mapování tlaku v lůžku jako vizuálního vodítka pro polohování.	C	↔	⊕⊕⊕⊖	?

Polohování pacientů v lůžku

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Při polohování používejte spíše polohu na boku s náklonem 30° než polohu na boku s náklonem 90°.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Udržujte horní část lůžka v maximálně vodorovné poloze.	B1	↔	⊕⊕⊕⊖	?

Poloha na břiše (pronační poloha)

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Nenechávejte pacienta dlouhodobě v pronační poloze, pokud to nevyžaduje jeho zdravotní stav.	B1	↔	⊕⊕⊕⊖	?

Polohování a redistribuce tlaku u pacientů v křesle nebo na vozíku

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Podporujte sezení mimo lůžko po omezenou dobu ve vhodném křesle nebo invalidním vozíku.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Zvolte polohu sezení se sklopeným opěradlem a zvednutými dolními končetinami (DKK) pacienta. Není-li sklopení vhodné nebo možné, dbejte na to, aby nohy pacienta sedícího v křesle nebo na invalidním vozíku ve vzpřímené poloze spočívaly na podlaze nebo opěrci vozíku.	B2	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Nakloňte sedadlo tak, aby pacient z křesla nebo invalidního vozíku nevyklouzával.	B2	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Manévry na odlehčení tlaku

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pacienty, kteří tráví dlouhou dobu vsedě, naučte provádění technik na odlehčení tlaku a motivujte je k jejich používání.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Časná mobilizace pacientů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zaveďte program časně mobilizace pacientů, který zvyšuje aktivitu a mobilitu, tak rychle, jak to pacient toleruje.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Polohování pacientů s dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U pacientů s dekubity v oblasti sedacích kostí a sakra posuďte přínos určitých období klidu na lůžku na podporu hojení versus riziko vzniku nových nebo zhoršení stávajících dekubitů a vliv na životní styl i tělesné a duševní zdraví.	DDP		DDP	

Polohování pacientů v intenzivní péči

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Nestabilní kriticky nemocné pacienty, které lze polohovat, polohujte pomalým, postupným otáčením, aby se mohl stabilizovat jejich hemodynamický stav a stav oxygenace.	DDP		DDP	
U nestabilních kriticky nemocných pacientů, kteří jsou příliš nestabilní, aby bylo možné dodržet harmonogram pravidelného polohování, zahajte provádění častých malých změn polohy těla (mikropolohování).	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Polohování pacientů na operačním sále

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Polohujte pacienta tak, aby se snížilo riziko vzniku dekubitů v průběhu operace, přerozdělením tlaku na větší plochu povrchu těla a odlehčením kostních výčnělků.	DDP		DDP	

Dekubity na patách

Vyšetření pat

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Jako součást posouzení rizika vzniku dekubitů posuďte stav cév/perfuzi dolních končetin, paty a chodidel.	B2	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑

Polohování k prevenci a léčbě dekubitů na patě

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pro jedince ohrožené dekubity na patě a/nebo s dekubity kategorií I nebo II, zvedněte paty pomocí speciálně navržených pomůcek nebo polštáře/pěnového polštáře. Umístěte patu takovým způsobem, aby se váha nohy rozložila podél lýtka, aniž by se vyvíjel tlak na Achillovu šlachu a popliteální žílu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
U jedinců s dekubity na patě kategorie III nebo vyšší zvedněte patu s použitím pomůcek speciálně vytvořených pro zvednutí paty, odlehčení paty takovým způsobem, aby došlo k rozprostření váhy nohy podél lýtka bez působení tlaku na Achillovu šlachu a popliteální žílu.	DDP		DDP	

Antidekubitní matrace, podložky a antidekubitní pomůcky

Výběr podpůrných podložek a jejich použití

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
<p>Vyberte podpůrnou podložku, která vyhovuje potřebám jedince k přerozdělení tlaku na základě následujících faktorů:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Úroveň imobility a nečinnosti. – Potřeba ovlivnit mikroklimatickou regulaci a snížení střížné síly. – Velikost a hmotnost jedince. – Množství, vážnost a umístění existujících dekubitů. – Riziko vzniku nových dekubitů. 	DDP		DDP	
Zajistěte, aby povrch lůžka byl dostatečně široký, aby umožnil otáčení jedince.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?
U jedinců s obezitou vyberte podpůrnou podložku se zvýšeným přerozdělením tlaku, snížením střížné síly a mikroklimatickými vlastnostmi.	DDP		DDP	

Jednovrstvá pěnová matrace s vysokým rozlišením

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pro jedince s rizikem vzniku dekubitů používejte jednovrstvé pěnové matrace s vysokým rozlišením (reaktivní) nebo s povrchovou krycí vrstvou než pěnovou matraci bez vysokého rozlišení.	B1	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Reaktivní vzduchové matrace

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte použití reaktivní vzduchové matrace nebo povrchové krycí vrstvy pro jedince s rizikem vzniku dekubitů.	C	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?

Dekuba (ovčí kůže pro zdravotnické využití)

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Posuďte relativní přínosy použití dekuby u jedinců s rizikem vzniku dekubitů.	B1	↔	⊕⊕⊕⊕	?

Podpůrné podložky s rozložením tlaku

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Posuďte relativní přínosy použití vzduchové matrace nebo povrchové krycí vrstvy s rozložením tlaku pro jedince s rizikem vzniku dekubitů.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Podpůrné podložky jako prevence vzniku dekubitů na operačním sále

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte antidekubitní pomůcku na operačním stole pro jedince s rizikem vzniku dekubitů, kteří jsou operováni.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Matrace a podpůrné podložky na postelích pro jedince, kteří již mají dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
<p>U jedinců s dekubity zvažte výměnu matrace za speciální podpůrnou podložku, pokud jedinec:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nemůže být polohován umístěním mimo dekubitus. – Má dekubity na dvou nebo více otočných plochách (např. křížová kost a trochanter), které omezují možnost polohování. – Má dekubity, které nelze vyléčit/nehojí se nebo se zhoršují, a to i přes vhodnou komplexní péči. – Má vysoké riziko vzniku dalších dekubitů. – Prodělal operaci laloku nebo štěpu/rekonstrukci lalokem – lalokovou plastikou nebo štěpem. – Se cítí nepohodlně. – Pokud je stávající podpůrný povrch proležený nebo opotřebovaný. 	DDP		DDP	

Sedací podpůrné podložky pro jedince s rizikem vzniku dekubitů nebo jedince s dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
<p>Vyberte sedátko nebo sedací podpůrnou podložku, která vyhovuje potřebám jedince k přerozdělení tlaku s ohledem na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Velikost těla a konfiguraci. – Účinky držení těla a deformity na rozložení tlaku. – Mobilitu a potřeby životního stylu. 	DDP		DDP	
Použijte polštář s přerozdělením tlaku pro prevenci vzniku dekubitů u lidí s vysokým rizikem, kteří sedí na židli/invalidním vozíku delší dobu, zejména pokud jedinec není schopen ulevit tlaku jinou pozicí.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Zhodnoťte relativní benefity použití vzduchového polštáře se střídavým rozložením tlaku jako podporu proti vzniku dekubitů u jedinců, kteří sedí na židli/invalidním vozíku delší dobu, zejména pokud nejsou schopni ulevit tlaku jinou pozicí.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
---	----	---	------	----

Použití podpůrných pomůcek při převozu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pro jedince s dekubity nebo s rizikem vzniku dekubitů zvažte použití podpůrných pomůcek na rozložení tlaku během převozu.	DDP		DDP	
Přemístěte jedince z páteřní desky co nejdříve po přijetí na oddělení akutní péče po konzultaci s kvalifikovaným zdravotníkem.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Dekubity vzniklé v souvislosti s používáním zdravotnických pomůcek

Doporučení pro výběr, umístění a zajištění zdravotnické pomůcky

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Chcete-li snížit riziko dekubitů vzniklých v souvislosti s používáním zdravotnických prostředků, zkontrolujte a vyberte zdravotnické pomůcky s ohledem na: <ul style="list-style-type: none"> Schopnost pomůcky minimalizovat poškození tkáně Správnou velikost/tvar pomůcky pro jedince Schopnost správně aplikovat pomůcku podle instrukcí výrobce Schopnost správně upevnit pomůcku. 	C	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Pravidelně monitorujte napětí fixace zdravotnické pomůcky, a pokud je to možné, zajímejte se o posouzení pohodlí jedincem.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Doporučení pro hodnocení kůže a zdravotnické pomůcky

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pátrejte na kůži pod zdravotnickou pomůckou a kolem ní po známkách dekubitů v rámci rutinní kontroly kůže.	DDP		DDP	

Doporučení pro prevenci dekubitů vzniklých v souvislosti s používáním zdravotnické pomůcky

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Snižte a/nebo přerozdělte tlak na rozhraní kůže-pomůcka: <ul style="list-style-type: none"> Pravidelným otáčením nebo polohováním zdravotnické pomůcky a/nebo jedince. Poskytováním fyzické opory pro zdravotnickou pomůcku k minimalizování tlaku a střížných sil. 	DDP		DDP	

– Odstraněním zdravotnické pomůcky co nejdříve je to ze zdravotního hlediska proveditelné.				
Je-li to vhodné a bezpečné, střídejte zařízení pro podávání kyslíku mezi správně nasazenou maskou a nosními hroty, abyste snížili závažnost nosních a obličejových dekubitů u novorozenců, kterým je aplikována kyslíková terapie.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Je-li to vhodné a bezpečné, střídejte zařízení pro podávání kyslíku mezi správně nasazenou maskou (maskami) a nosními hroty, abyste snížili závažnost nosních a obličejových dekubitů u starších dětí a dospělých, kterým je aplikována kyslíková terapie.	DDP		DDP	
Po konzultaci s kvalifikovaným zdravotnickým personálem nahradte fixační krční límec co nejdříve pevným límcem pro akutní péči a odstraňte krční límce co nejdříve, jakmile to vyžaduje klinický stav.	C	↑	⊕⊖⊖⊖	↑?

Klasifikace dekubitů

Diferenciální diagnóza

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Odlište dekubity od dalších typů ran.	DDP		DDP	

Používání klasifikačního systému dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte klasifikační systém dekubitů ke klasifikaci a zdokumentování úrovně úbytku tkáně.	DDP		DDP	
Ověřte, že mezi zdravotnickými odborníky zodpovědnými za klasifikaci dekubitů existuje klinická shoda v klasifikaci dekubitů.	DDP		DDP	

4. Klinická (guideline) otázka: Posouzení dekubitů a monitorování jejich hojení

P: Organizace a profesionální strategie v rámci zavádění KDP

I: Implantace, edukace zdravotnických pracovníků, podpora pacientů a jejich pečovatелů, nastavení indikátorů kvality

C: Srovnání možností strategických postupů

O: Snížení výskytu dekubitů, finanční úspora, zvýšení kvality života pacientů

Posouzení jednotlivce s dekubitem

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Proveďte komplexní počáteční posouzení jedince s dekubitem.	DDP		DDP	
Stanovte cíle léčby odpovídající hodnotám a cílům jedince, s přispěním neformálních pečovatелů jedince, a stanovte léčebný plán, který podporuje tyto hodnoty a cíle.	DDP		DDP	
Proveďte komplexní opětovné posouzení jedince, pokud dekubitus nevykazuje do dvou týdnů známky hojení i přes vhodnou lokální péči o ránu, přerozdělení tlaku a výživu.	B2	↑↑	⊕⊕⊖⊖	↑↑

Posouzení a monitorování dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Posuďte dekubitus a znovu jej posuzujte aspoň na týdenní bázi za účelem monitorování pokroku v hojení.	DDP		DDP	

Posouzení a monitorování velikosti dekubitu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Vyberte jednotnou konzistentní metodu k měření velikosti a plochy povrchu dekubitu, abyste umožnili smysluplné srovnávání měření rány v čase.	B2	↑↑	⊕⊕⊖⊖	↑↑

Posuzování a monitorování charakteristik dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Při každém posuzování dekubitů zhodnoťte fyzické charakteristiky spodiny rány, okolní kůže a měkké tkáně.	DDP		DDP	

Nástroje pro monitorování hojení dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Monitorujte pokrok v hojení dekubitů.	DDP		DDP	
Zvažte použití ověřeného nástroje k monitorování hojení dekubitů.	B2	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Hodnocení bolesti a léčba

Hodnocení bolesti související s dekubitem

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Proveďte komplexní posouzení bolesti u jedinců s dekubitem.	C	↑↑	⊕⊖⊖⊖	↑↑

Nefarmakologické intervence v prevenci a zvládnání bolesti

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte nefarmakologické strategie zvládnutí bolesti jako strategie první linie a adjuvantní terapii ke snížení bolesti související s dekubity.	DDP		DDP	
Použijte polohovací techniky a vybavení s ohledem na prevenci a zvládnutí bolesti související s dekubitem.	DDP		DDP	
Pro snížení bolesti spojené s dekubity použijte zásady vlhkého hojení ran.	DDP		DDP	

Farmakologická léčba pro zvládnání bolesti související s dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte použití lokálního opiodu pro zvládnutí bolesti související s dekubitem, pokud je to potřebné a pokud neexistují kontraindikace.	B1	↔	⊕⊕⊕⊖	?
Pravidelně provádějte analgezii k managementu (řízení) bolesti spojené s dekubity.	DDP		DDP	

Čištění rány a debridement

Čištění rány

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Vyčistěte dekubitus.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
K čištění dekubitů s podezřením nebo s potvrzenou infekcí použijte antimikrobiální čisticí roztoky.	DDP		DDP	

Očistěte kůži v okolí dekubitu.	B2	↑	⊕⊕⊕⊕	↑?
Vyvarujte se porušení stabilního, tvrdého a suchého příškvaru na ischemických končetinách a patách, pokud není podezření na infekci.	B2	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
U dekubitu na patě proveďte debridement devitalizované tkáně s podezřením na biofilm a provádějte udržovací debridement, dokud není spodina rány pokryta granulační tkání.	B2	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑

Infekce a biofilmy

Hodnocení infekce nebo biofilmu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
<p>Buďte velmi ostražití vzhledem k možnosti místní infekce v dekubitu v případě přítomnosti těchto příznaků:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opožděné hojení. – Nedostatečné známky hojení v předcházejících 2 týdnech i přes vhodnou léčbu. – Větší velikost a/nebo hloubka. – Rozpad/dehiscence rány. – Nekrotická tkáň. – Drobná/křehká granulační tkáň. – Tvorba kapes nebo přemostění spodiny rány. – Zvýšená tvorba exsudátu, nebo změna charakteru exsudátu. – Zvýšená teplota okolní tkáně. – Zvýšená bolest. – Zápach. 	B1	↔	⊕⊕⊕⊕	?
<p>Buďte velmi ostražití vzhledem k možnosti výskytu biofilmu v dekubitu v případě přítomnosti těchto příznaků:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Selhání hojení navzdory vhodné antibiotické terapii. – Nereagování na vhodnou antimikrobiální terapii. – Zpožděné hojení i přes vhodnou léčbu. – Zvýšení tvorby exsudátu. – Přítomnost deficitní granulace nebo drobné krvácející hypergranulace. – Nízký stupeň erytému a/nebo nízký stupeň chronického zánětu. – Sekundární příznaky infekce. 	DDP		DDP	
<p>Zvažte diagnózu možné šířící se infekce, pokud jedinec s dekubity vykazuje lokální a/nebo celkové znaky akutní infekce včetně (ale nikoli omezeno na):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Protrahované hojení. – Erytém se šíří od okrajů rány. – Rozpad/dehiscence rány. – Indurace. – Krepitus, fluktuace nebo změna barvy okolní kůže. – Lymfangiitida. – Malátnost/letargie. 	DDP		DDP	

– Zmatenost/delirium a anorexie (zejména u starších dospělých).		
---	--	--

Diagnóza infekce a biofilmu u dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zhodnoťte přítomnost mikrobiální zátěže v dekubitu pomocí biopsie tkáně nebo semi-kvantitativním vyšetřením stěru z rány a mikroskopickým vyšetřením.	DDP		DDP	
Zhodnoťte přítomnost biofilmu v dekubitu pomocí biopsie tkáně a mikroskopického vyšetření s vysokým rozlišením.	DDP		DDP	

Diagnostika osteomyelitidy

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Vyhodnoťte dekubitus pro přítomnost osteomyelitidy v místě odhalené kosti a/nebo pokud je kost drsná nebo měkká nebo pokud u dekubitu nedošlo ke zhojení i při vhodném ošetření.	B2	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Léčba infekce a biofilmu u dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Optimalizujte potenciál pro hojení: <ul style="list-style-type: none"> – Zhodnocením nutričního stavu jedince a řešením deficitů. – Zhodnocením komorbidit jedince a podporou kontroly nemocí. – Snížením imunosupresivní terapie jedince, pokud to je možné. – Prevencí kontaminace dekubitu. – Přípravou spodiny rány pomocí čištění a debridementu. 	DDP		DDP	
Pro kontrolu mikrobiální zátěže a pro podporu hojení dekubitů, které mají zpožděné hojení, používejte lokální antiseptika v koncentraci, která je vhodná pro kontakt s tkáněmi.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Použijte lokální antiseptikum, které je aktivní proti biofilmu ve vhodné koncentraci ve tkáních spolu s pravidelným debridementem ke kontrole a eradikaci suspektního (nebo potvrzeného) biofilmu v dekubitech se zpožděným hojením.	C	↑	⊕⊖⊖⊖	↑?

Terapie antibiotiky v léčbě infekce dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte systémová antibiotika pro kontrolu a eradikaci infekce u jedinců s dekubity a s klinickým důkazem o celkové infekci.	DDP		DDP	

Terapeutická krytí k léčbě dekubitů

Výběr krytí rány

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pro všechny dekubity vyberte nejvhodnější krytí rány podle cílů a schopností jedince, kteří o sebe pečují sami a/nebo jejich neformálních pečovateli. Výběr také musí vycházet z klinického posouzení, které zahrnuje: <ul style="list-style-type: none"> – průměr, tvar a hloubku dekubitu; – potřebu řešit bakteriální zátěž; – schopnost udržet spodinu rány vlhkou; – druh a objem exsudátu z rány; – stav tkáně ve spodině rány; – stav kůže v okolí rány; – přítomnost tunelů a/nebo podminování; – bolest. 	DDP		DDP	
Zhodnoťte efektivitu nákladů krytí rány na místní úrovni s ohledem na přímé a nepřímé náklady zdravotnickému systému a jedinci s dekubitem. Sofistikovaná krytí, která podporují vlhké hojení rány, jsou pravděpodobně nákladově efektivnější díky rychlejší době hojení a méně častým výměnám krytí.	DDP		DDP	

Sofistikovaná krytí ran pro dekubity 1. a 2. kategorie

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte hydrokoloidní krytí pro neinfikované dekubity 2. kategorie, dle klinického stavu dekubitu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Použijte hydrogelové krytí pro neinfikované dekubity 2. kategorie, dle klinického stavu dekubitu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Použijte polymerní membránové krytí pro neinfikované dekubity 2. kategorie, dle klinického stavu dekubitu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Sofistikovaná krytí rány pro hluboké dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte hydrogelové krytí pro neinfikované dekubity 3., nebo 4. kategorie s minimem exsudátu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Použijte hydrogelové krytí pro neinfikované dekubity 2. kategorie, dle klinického stavu dekubitu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Krytí ran pro dekubity s velkým množstvím exsudátu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte pěnová krytí (včetně hydropolymerů) pro dekubity 2. a vyšší kategorie se středním nebo silným exsudátem.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Pro zvládnutí silně exsudujících dekubitů použijte vysoce absorpční krytí rány s vysokou kapacitou.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?

Základní krytí ran

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte vlhké gázové krytí k udržení dostatečně vlhké rány, pokud sofistikovaná krytí rány nejsou dostupná.	B1	↔	⊕⊕⊕⊖	?
Použijte transparentní filmové krytí jako sekundární krytí, pokud sofistikované krytí není dostupné.	B1	↔	⊕⊕⊕⊖	?
Zvažte dostupné důkazy a pokyny týkající se používání lokálních zdrojů krytí při výběru krytí rány v geografických oblastech s omezeným přístupem ke zdrojům.	DDP		DDP	

Biologická terapeutická krytí v léčbě dekubitů

Kolagenová matricová krytí

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
U nehojících se dekubitů zvažte použití kolagenových krytí, abyste zvýšili rychlost hojení a snížili známky a příznaky zánětu rány.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Biofyzikální prostředky

Ultrazvuková terapie

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte použití bezkontaktní nízkofrekvenční ultrazvukové terapie jako doplňkové terapie k usnadnění hojení dekubitů 3. a 4. kategorie a při podezření na hluboké poškození tkáně.	B2	↔	⊕⊕⊖⊖	?

Podtlaková terapie (NPWT)

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zvažte NPWT jako časnou doplňkovou terapii pro snížení velikosti a hloubky dekubitů 3. a 4. kategorie.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Chirurgická léčba dekubitů

Výběr jedinců pro chirurgickou léčbu dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Zajistěte chirurgické konziliární vyšetření pro jedince s dekubitem, který: <ul style="list-style-type: none"> – má pokročilou celulitidu nebo je suspektním zdrojem sepse; – je podminován, má tunel, sinus a/nebo rozsáhlou nekrózu tkáně, kterou nelze odstranit konzervativním čištěním/debridementem; – je ve 3. nebo 4. kategorii a konzervativní léčba nevede ke zhojení/uzavření. 	DDP		DDP	
Při hodnocení způsobilosti jedince k chirurgické léčbě dekubitů zvažte tyto faktory: <ul style="list-style-type: none"> – Pravděpodobnost zhojení konzervativní versus chirurgickou léčbou – Cíle v individuálním plánu péče pacienta – Klinický stav pacienta – Motivace a schopnost jedince dodržovat léčebný režim – Individuální rizikové faktory operačního zákroku pro daného jedince. 	DDP		DDP	

Příprava pacienta k chirurgické léčbě dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Posuďte a optimalizujte fyzické a psychosociální faktory, které mohou ovlivnit pooperační hojení a možnost nového výskytu dekubitu.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?

Perioperační péče o pacienta s dekubity

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Proveďte odstranění/excizi dekubitu, včetně abnormální kožní tkáně, granulace a nekrotické tkáně, sinusů, burzy a zasažené kosti v možném rozsahu.	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?
Při přípravě laloku: <ul style="list-style-type: none"> – vyberte tkáň s dobrou cirkulací krve; – používejte kompozitní tkáň k dosažení lepší životnosti; – použijte co největší lalok; – minimalizujte narušení sousedící kůže a tkání; – suturu umístěte dále od oblasti, na kterou působí přímý tlak; – minimalizujte napětí v incizích při zavírání rány. 	DDP		DDP	

Pooperační péče

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Pravidelně kontrolujte ránu a okamžitě informujte o jakýchkoli známkách selhání laloku.	DDP		DDP	
V pooperačním období začněte ihned používat speciální antidekubitní povrchy.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Při polohování a transferu pacienta zabraňte tlaku a disrupci operační rány.	DDP		DDP	
Po dostatečném zhojení operační rány začnete s postupným posazováním pacienta dle protokolu.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?

Zjišťování prevalence a incidence dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Použijte důsledný metodologický design a konzistentní měření proměnných faktorů při provádění a hlášení studií prevalence a incidence dekubitů.	DDP		DDP	

Implementace nejlepší praxe

Průzkum facilitátorů a bariér implementace nejlepší praxe

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
V rámci plánu na zlepšení kvality s cílem snížit incidenci dekubitů vyhodnoťte a maximalizujte personální zajištění na organizační úrovni.	C	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Na organizační úrovni vyhodnoťte úroveň znalostí zdravotnického personálu v oblasti dekubitů za účelem lepší implementace edukačního programu a programu na zlepšení péče.	B1	↑	⊕⊕⊕⊖	↑?
Na úrovni organizace vyhodnoťte a zlepšete postoje a soudržnost personálu za účelem snazší implementace programu na zlepšení kvality.	DDP		DDP	
V rámci zlepšování kvality na úrovni organizace s cílem snížit incidenci dekubitů posuďte a zlepšete dostupnost a kvalitu vybavení a standardních postupů ohledně jejich použití.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Iniciativy pro zlepšení kvality

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Na organizační úrovni vytvořte a implementujte strukturovaný, komplexní a „na míru ušitý“ program na zlepšení kvality za účelem snížení incidence dekubitů.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑

Standardizace zdravotnické dokumentace

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Poskytněte klinický leadership v prevenci a léčbě dekubitů jako součást plánu na zlepšení kvality s cílem poklesu incidence dekubitů.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Poskytujte vzdělávání zaměřené na prevenci a léčbu dekubitů jako součást zlepšování kvality na profesní úrovni s cílem snížit incidenci dekubitů.	A	↑↑	⊕⊕⊕⊕	↑↑
Pravidelně monitorujte, analyzujte a vyhodnocujte výsledky na úrovni organizace ve vztahu k indikátorům kvality v oblasti prevence a léčby dekubitů.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑
Na organizační úrovni využijte systém zpětné vazby a upomínek k propagaci programu na zlepšení kvality a jeho výsledků mezi zainteresovanými osobami (stakeholdery).	B2	↑	⊕⊕⊖⊖	↑?

Vzdělávání zdravotnického personálu

Posouzení postojů a znalostí zdravotnického personálu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Vyhodnoťte znalosti zdravotníků o dekubitech v rámci zdravotnického zařízení. Toto posouzení poté usnadní realizaci vzdělávacího programu a implementaci programu zvyšování kvality.	B1	↑↑	⊕⊕⊕⊖	↑↑

Způsob vzdělávání zdravotnického personálu

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Vytvořte a implementujte všestranný vzdělávací program zaměřený na prevenci a léčbu dekubitů.	B2	↑↑	⊕⊕⊖⊖	↑↑

Sebepéče, edukace a kvalita života

Zapojování jedinců do prevence a léčby dekubitů

Doporučení	EPUAP		GRADE	
	Síla	Síla	Úroveň	Síla
Poskytněte edukaci pacientům s dekubity nebo jedincům ohroženým jejich vznikem zaměřenou na znalost dekubitů, nácvik dovedností a informace o psychosociální pomoci.	C	↑	⊕⊖⊖⊖	↑?

Kompletní klinický doporučený postup pro prevenci a léčbu dekubitů je dostupný na:

<https://kdp.uzis.cz/res/guideline/33-dekubity-final.pdf>